

staatsbosbeheer

Nieuwsbrief #1

Noordwaard

Datum: maart 2024

Welkom

Via de nieuwsbrief Noordwaard houden we u op de hoogte van de ontwikkelingen in dit gebied. Deze nieuwsbrief verschijnt zes keer per jaar. Vorige nieuwsbrief gemist? Kijk dan op:

<https://www.staatsbosbeheer.nl/Natuurgebieden/biesbosch/noordwaard>.

Omsloten door het Nationaal Park De Biesbosch, precies tussen de rivier de Nieuwe Merwede en de Brabantse Biesbosch, ligt de Noordwaard. Het is een sinds 2015 ontpolderd gebied dat nu fungeert als doorstroomgebied. Op die manier helpt de Noordwaard om droge voeten te houden in de regio rondom Gorinchem en Dordrecht – nu én in de toekomst, als rivieren door het veranderende klimaat vaker extreme hoeveelheden regen te verwerken krijgen en de zeespiegel stijgt. Begin 2022 spraken Rijkswaterstaat en Staatsbosbeheer af om het beheer van de Noordwaard samen aan te pakken, in ieder geval voor de komende tien jaar. Rijkswaterstaat is en blijft eigenaar en doet het technisch beheer, en Staatsbosbeheer doet het natuur- en vegetatiebeheer.

In deze nieuwsbrief

- Beheermaatregelen
- Waarnemingen
- Update FREE NATURE
- Contactgegevens

Beheermaatregelen

Slagbomen

Vanaf eind december is er een lange periode met aanhoudende hoge waterstanden geweest. Voor de rust en veiligheid in het gebied zijn de draaibomen rond de laaggelegen wegen in deze periode afgesloten geweest. Het was voor het eerst dat de draaibomen in gebruik zijn genomen. Mede door de uitzonderlijk lange periode met flink hoge pieken in een vakantieperiode, trok dit veel dagjesmensen naar het gebied. De afsluiting heeft daardoor zeker zijn nut gehad. Ook nu nog constateerde we verschillende soorten wild op de hogere delen nabij de wegen in de Noordwaard. Door de afsluiting hebben deze dieren in alle rust het hoge water kunnen afwachten. Helaas bleek ook dat niet iedereen begrip heeft voor het afsluiten van wegen en zijn er zelfs draaibomen en sloten vernield om toegang tot het gebied te creëren. In januari zijn de draaibomen nogmaals dicht gegaan vanwege het hoge water. Op het moment van deze nieuwe piek stonden een deel van de laag bekaide polders nog onder water. Door de vorst lag op deze poldertjes een behoorlijk dikke laag ijs die door het hoge water is gaan drijven. Op een aantal plaatsen is deze ijsplaat na het zakken van het water op de weg achtergebleven. Hierdoor heeft de gemeente besloten de Galeiweg, Braspenning en De Onderzanden na het zakken van het water nog enkele dagen langer af te sluiten.

Overstroming

De winterperiode 2023/2024 was erg nat en dat was in de Noordwaard ook te zien. Vanuit bovenstroomse gebieden was veel afvoer, in combinatie met westenwind resulteerde dit in de Nieuwe Merwede op erg hoge waterstanden. De drempel van de Noordwaard stroomde meerdere keren over waardoor de wegen lang afgesloten bleven. Maar naast dat er veel water de Noordwaard binnenstroomt gebeurt er nog veel meer. Door de harde stroming van het water wordt sediment meegenomen. Wanneer de kracht van het water afneemt zakt dit naar de bodem. Als eerste blijven de zware stukken liggen, stenen en schelpen kunnen niet meer door het water vervoerd worden terwijl klei pas neervalt als het water bijna stilstaat. Wanneer het water zakt zijn deze sporen mooi terug te zien in het landschap. Op de oevers, met name op de drempel, heeft de rivier een dikke laag zand achtergelaten en zijn hier natuurlijke rivierduintjes ontstaan. Deze rivierduintjes zijn plaatsen waar de natuur potentie heeft en zich ontwikkelen, op deze schralere plaatsen zullen dit jaar pionierssoorten zich vestigen. Soorten die regionaal schaars zijn zoals kruisdistel, geel walstro en kattendoorn zijn komen graag op deze soorten voor. Daarnaast profiteren ook veel andere soorten als bijen, vlinders en andere insecten van het open zand en de kruidenrijke vegetatie.

Wilgen verwijderen

Om aan de doorstromingseisen van Rijkswaterstaat te voldoen zullen er de komende periode op verschillende plaatsen wilgen verwijderd worden. Wanneer de Noordwaard onder water loopt en gaat meestromen helpt het gebied met het afvoeren van rivierwater richting zee. Hogere begroeiing kan de doorstroming afremmen en wordt daarom verwijderd. Grote delen van het gebied worden opgehouden door begrazing of maaiwerkzaamheden maar er blijven delen over waar wilgen zich uitzaaien en uitgroeien tot struik of boom. Jaarlijks worden op verschillende plekken de te groot geworden wilgen verwijderd. Omdat deze te dik zijn om af te maaien en we willen voorkomen dat ze weer uitlopen worden deze met wortel en al uitgetrokken. Dit gebeurt met een rupskraan met een knipper. Het vrijgekomen materiaal wordt afgevoerd naar een compostering.

Waarnemingen

Bijzondere vogelsoorten in januari 2024

In de winter is het altijd wat stil en grijs buiten, planten sterven af, insecten overwinteren als rups onder de grond of verblijven in een donkere bunker en een groot deel van de vogels zoekt warmere oorden op (geef ze eens ongelijk). Toch zijn er in de wintermaanden nog altijd hele leuke dingen te zien. Zo verblijven veel ganzen die in het hoge noorden broeden in Nederland en soms zitten daar ook bijzondere soorten tussen, op 29 januari verbleven twee jonge rotganzen in Polder 't Kooike en ook werden er meerdere kleine rietganzen gezien. In de kustregio's zijn deze ganzensoorten geen bijzonderheid in de wintermaanden, in de Biesbosch zijn ze toch erg schaars. Ook werden er in januari veel kleine zwanen gezien. Door de zachtere winters zijn de aantallen de laatste tijd wat minder. Toch verblijven er deze winter een stuk meer individuen dan voorgaande jaren, de grootste groep die in de Noordwaard gezien werd bedroeg zelfs 78 vogels. Ook zwierf een klein groepje wilde zwanen rond in de Biesbosch.

Op afbeelding: Kleine zwanen (Foto: Joey Braat)

Update FREE NATURE

Paardenzenders in ontwikkeling

Sinds een jaar zijn een aantal waterbuffels en Schotse hooglanders uitgerust met zogenaamde GPS-zenders. Deze zenders zitten vast aan een halsband. Doordat de dieren gehoord zijn, hoeven deze halsbanden niet strak te zitten. De hoorn voorkomt dat de halsbanden afglijden. Hoewel ze soms even moeten wennen, hebben de dieren hier geen last van. Voor paarden geldt dat niet. Een halsband wordt gemakkelijk verloren of zit zo strak dat het dier er hinder van ondervindt. Daarom zijn we in de Noordwaard begonnen met het ontwikkelen van diervriendelijke paardenzenders. Er is gekozen voor een constructie die wordt vastgemaakt in de manen van het dier. De zender is lichtgewicht en valt vrijwel weg in de zwarte manen van de Konikpaarden. Inmiddels weten we dat de zenders waterdicht zijn en de locaties goed worden doorgegeven. Hoelang de zenders blijven hangen in de manen, is een kwestie van uitproberen. Het uitgangspunt is minimaal een jaar, dit komt ook overeen met de batterijcapaciteit van de zender.

Waarom onderzoek?

De Noordwaard is het eerste gebied waar waterbuffels zijn ingezet voor natuurlijke begrazing. Een unieke situatie, gezien de specifieke kenmerken van het dier, maar ook van het landschap. Om vast te kunnen stellen wat de effecten zijn van de waterbuffels en dat te kunnen vergelijken met de Schotse hooglanders en Konik paarden, is een meerjarig onderzoek gestart. De diverse deelgroepen grote grazers zijn uitgerust met een zender, waarmee onder andere hun locaties en looproutes in beeld gebracht kunnen worden.

Contactgegevens Noordwaard

Vragen aan de boswachter en/of
aanmelden voor de nieuwsbrief:

Jonas Pronk, boswachter beheer Noordwaard:
j.pronk@staatsbosbeheer.nl of 06-13 64 94 62

Kuddes FREE Nature

- Calamiteiten grote grazers:
- Beheerder Tanja de Bode:
- Meer informatie:

06-29 01 57 31 (24 uur per dag)
tanja.debode@freenature.nl of 06-33 68 00 51
www.freenature.nl